

TOELICHTING OP DE TESTAMENTEN (testamenten voor samenwoners zonder kinderen)

Inleiding

Samenwonen op zich leidt er niet toe dat er juridisch afdwingbare rechten en verplichtingen tussen de samenwoners ontstaan.

De samenwoners houden ieder hun eigen vermogen (er ontstaat geen gemeenschap van goederen) en zijn niet aansprakelijk voor elkaars schulden, tenzij ze daar een handtekening voor zetten; ook zijn ze niet verplicht om hun inkomsten te delen.

Eindigt de samenwoning door uit elkaar gaan, dan heeft een samenwoner met geen of weinig inkomen geen recht op alimentatie, ook niet als er kinderen zijn die door deze partner worden verzorgd (de kinderen zelf hebben wel recht op alimentatie). Ook krijgt de langstlevende over het algemeen geen pensioen na het overlijden van de eerststervende, en zijn de partners niet elkaars erfgenamen.

Worden uit de relatie kinderen geboren, dan zijn deze automatisch juridisch kind van hun moeder; de vader moet deze kinderen eerst erkennen.

Willen de samenwoners wel juridische gevolgen aan hun samenleving verbinden, dan zullen ze dat zelf moeten regelen door middel van het maken van een samenlevingscontract en/of testamenten.

Samenwoners willen vaak dat bij het overlijden van een van hen alle bezittingen aan de langstlevende toevallen.

Omdat zij volgens de wet niet automatisch van elkaar erven, moeten zij daarvoor een testament maken.

Ontwerpen voor dergelijke testamenten gaan hierbij.

Aangezien men niet weet wie van de samenwoners als eerste zal overlijden, dienen beide samenwoners een dergelijk testament te maken.

Overigens is het maken van een testament geen contract; het staat de samenwoners vrij om, ook buiten medeweten van de ander, het testament te herroepen en/of aan te passen.

In de testamenten is op dit moment geen regeling opgenomen voor de situatie dat jullie overlijden met achterlating van kinderen.

In het systeem van het erfrecht is het alleen mogelijk om de langstlevende tegen de erfrechtelijke aanspraken van kinderen te beschermen als er een samenlevingscontract is, of als je gehuwd bent of een geregistreerd partnerschap bent aangegaan. Er kunnen ook andere goede redenen zijn om een samenlevingscontract op te laten stellen. Denk bijvoorbeeld aan het overeenkomen van alimentatie of het regelen van een partnerpensioen; de meeste pensioenfondsen eisen een notarieel samenlevingscontract om de langstlevende samenwoner voor een nabestaandenpensioen in aanmerking te laten komen. Ook kan een in een samenlevingscontract opgenomen verblijvingsbeding een manier zijn om erfbelasting te besparen, als ten tijde van het overlijden nog niet lang wordt samengewoond (zie hierna onder "Fiscale aspecten").

Het is in elk geval noodzakelijk dat jullie de testamenten opnieuw bekijken als jullie kinderen krijgen (of bij andere ingrijpende veranderingen in uw persoonlijke situatie).

Fiscale aspecten

Als samenwoners (een testament hebben gemaakt en als gevolg daarvan) van elkaar erven, leidt dat in eerste instantie tot heffing van erfbelasting volgens tariefgroep II, dat wil zeggen

een heffing van 30-40% over hetgeen meer wordt verkregen dan het vrijgestelde bedrag van € 2.208,--.

Zijn de samenwoners partners in de zin van de Successiewet, dan is de kou uit de lucht: de langstlevende heeft naar het tarief van 2020 een vrijstelling van € 650.000,- (afgerond, verminderd met de helft van de waarde van door het overlijden verkregen pensioenen), en als de verkrijging hoger is, wordt het meerdere belast tegen een tarief van 10-20%.

Om voor de erfbelasting als partner te gelden, moeten de samenwoners gedurende een periode van zes maanden voldoen aan alle volgende eisen:

- a. beide samenwoners zijn ouder dan 18 jaar;
- b. beide samenwoners staan op hetzelfde adres ingeschreven;
- c. er is (gedurende de hele periode) een notarieel samenlevingscontract;
- d. de samenwoners zijn geen familie van elkaar in de rechte lijn (bijvoorbeeld (groot)ouders-kinderen);
- e. geen van beiden heeft een andere partner.

Daarnaast geldt, dat samenwoners, die tot het tijdstip van het overlijden gedurende een onafgebroken periode van minstens vijf jaar hebben samengewoond, ook zonder samenlevingscontract als partners worden aangemerkt (mits aan de eisen a., b., d. en e. is voldaan).

Zolang de samenwoners niet als partners kwalificeren en dus nog in de 'fiscale gevarezone' zitten omdat de hoge vrijstelling en het lage tarief niet van toepassing zijn, kan, om erfbelasting te besparen, worden uitgeweken naar een verkrijging via een verblijvingsbeding (alleen voor gemeenschappelijke goederen).

Zo'n verkrijging wordt in die situatie niet belast.

Hieronder worden enkele punten van het testament nader toegelicht:

Ad I

Om iedere verwarring met eventuele eerdere testamenten te voorkomen worden deze herroepen.

Let op!

Ook eventuele codicillen (zelf geschreven uiterste wilsbeschikkingen) vervallen als gevolg van deze herroeping; mocht je dergelijke beschikkingen hebben gemaakt dan is het verstandig om daarover contact op te nemen.

De herroeping heeft geen betrekking op eventuele donorcodicillen.

Mocht je in het verleden een codicil gemaakt hebben dat je graag in stand wilt laten, dan vernemen we dat graag van u.

Ad II

Met de rechtskeuze wordt geprobeerd om de nalatenschap zoveel mogelijk naar Nederlands recht te laten vererven.

Een rechtskeuze wordt in het buitenland echter niet altijd erkend; het is verstandig de testamentaire regelingen opnieuw te bezien als je een vakantiehuis in het buitenland koopt of naar het buitenland wilt emigreren.

Ad III

De uitsluitingsclausule (ook wel: "privé-clausule") heeft het gevolg dat hetgeen de erfgenamen (en andere erfrechtelijke verkrijgers) uit de nalatenschap ontvangen van hen zelf blijft. Bij een onverhoopte echtscheiding hoeft het geërfde vermogen dus niet met een (ex-)partner te worden gedeeld.

Om misverstanden te voorkomen, wordt opgemerkt dat de uitsluitingsclausule niet naar een volgende generatie “doorwerkt”; als de erfgenaam overlijdt, kan het van jouw geërfde vermogen dus wel via de erfenis van de erfgenaam bij diens partner terechtkomen. Als je dit wilt voorkomen, kunt je met een zogenaamde tweetrapsmaking regelen dat het geërfde vermogen bij het overlijden van de erfgenaam aan een of meer door jou aangewezen personen toevalt.

Ad IV

1^e Je benoemt in deze bepaling jouw partner tot je enige erfgenaam.

2^e Voor het geval dat de langstlevende overlijdt worden in deze bepaling de beide families tot erfgenaam benoemd, ieder voor de helft.

De wet bepaalt wie van de familie erfgenaam is en voor welk gedeelte; in het algemeen zijn dit de ouder(s) en eventuele broers en zusters.

Overigens is het maken van een testament geen contract; het staat ieder van jullie dus in principe vrij om, ook buiten medeweten van de ander, het testament te herroepen en/of aan te passen.

Het is dus ook mogelijk dat de langstlevende partner zijn/haar testament aanpast en alsnog de familie van de overleden partner "buiten spel zet". Dit laatste kan worden voorkomen door in de testamenten een zogenaamde "tweetrapsregeling" op te nemen; de testamenten worden dan wel meteen een stuk ingewikkelder en (daardoor ook) duurder.

Ad V

De benoeming van de langstlevende partner tot executeur zorgt ervoor dat de langstlevende de nalatenschap van de eerststervende geheel naar eigen inzicht kan afwickelen zonder deze meteen te hoeven aanvaarden.

Voor het geval dat de langstlevende niet (langer) als executeur kan optreden, wordt een vervanger aangewezen.

Ad VI

Het is een aantal keren voorgekomen dat mensen er niet aan denken hun testament te herzien als ze uit elkaar gaan.

Als waarborg is deze bepaling opgenomen, die inhoudt dat de langstlevende partner en zijn/haar familieleden in die situatie niet meer erven.

Mochten jullie onverhoopt uit elkaar gaan dan is het, ondanks deze bepaling, zeer gewenst dat het testament wordt herzien.

Registratie van de testamenten

Na het ondertekenen van de testamenten worden deze geregistreerd in het zogenaamde Centraal Testamentenregister (CTR). In dit register wordt niet de tekst van de testamenten opgenomen, maar alleen de naam van de notaris en de datum waarop het testament is ondertekend. Na het overlijden zal de notaris die een verklaring van erfrecht afgeeft altijd eerst het CTR raadplegen, zodat er geen kans is dat de testamenten “zoekraken”.

Het systeem van het CTR geldt overigens alleen voor in Nederland opgestelde testamenten; in het buitenland opgemaakte testamenten zijn vaak niet of veel moeilijker te traceren.

Gang van zaken na het overlijden

Het is raadzaam dat de nabestaanden na het overlijden een afspraak maken voor een bespreking bij de notaris. Het is verstandig om dat direct te doen, om te voorkomen dat de nalatenschap per ongeluk door de erfgenamen zuiver wordt aanvaard (waardoor ze met hun

eigen vermogen aansprakelijk worden voor de schulden van de nalatenschap) en omdat in de wet en in het testament allerlei keuzemogelijkheden aan termijnen gebonden zijn.

De notaris neemt het testament met de nabestaanden door, nadat hij eerst in het CTR heeft gecontroleerd of het inderdaad het laatste testament is. Hij bespreekt met de erfgenamen of zij de nalatenschap wel zuiver moeten aanvaarden of er juist verstandig aan doen de nalatenschap beneficiair te aanvaarden of zelfs te verwerpen.

Ook legt de notaris aan de erfgenamen uit welke keuzemogelijkheden zij verder nog hebben en wat daarvan – op korte en lange termijn – de erfrechtelijke en fiscale gevolgen zullen zijn. Verder kan de notaris tips geven voor de afwikkeling van de nalatenschap - bijvoorbeeld of het zinvol is om een akte van boedelbeschrijving en/of een renteovereenkomst op te stellen - en aangeven waar men op moet letten bij het invullen van de aangifte erfbelasting en of het nodig/verstandig is om de woning in het kadaster op naam van de erfgenamen te zetten. De voordelen van een correcte en onbezorgde boedelafwikkeling door – of onder leiding van – de notaris zullen doorgaans ruimschoots opwegen tegen de kosten.

In de meeste gevallen zal een bank, een levensverzekeringsmaatschappij, de Belastingdienst of een andere instantie ook vragen om een “verklaring van erfrecht”.

Dit is een verklaring die de notaris *na* het overlijden opmaakt en waaruit blijkt wie de erfgenamen zijn en wie bevoegd zijn om over de nalatenschap te beschikken.

De kosten van de advisering na het overlijden en van het opstellen van een verklaring van erfrecht zijn niet inbegrepen bij de kosten van het opmaken van de testamenten.

TEN SLOTTE

Met het bovenstaande is getracht de werking van de testamenten in grote lijnen toe te lichten. Uiteraard zijn wij graag bereid om de inhoud van de testamenten nader te bespreken.

Deze toelichting is bestemd om jullie een globaal beeld van de inhoud van de akte te geven; omwille van de leesbaarheid komen hierin niet alle nuances van de akte tot uitdrukking. In verband daarmee wordt uitdrukkelijk geadviseerd om tevens van de ontwerpakte zelf kennis te nemen.

Hoewel bij het opstellen van deze toelichting uiterst zorgvuldig te werk is gegaan, kunnen aan de inhoud daarvan, gezien bedoeld toelichtend karakter, geen rechten worden ontleend.

De tekst van de akte zelf is in alle gevallen van doorslaggevende betekenis.

Daamen de Kort van Tuijl Notarissen B.V. is daarom niet aansprakelijk voor eventuele schade welke mocht ontstaan door onjuistheid en/of onvolledigheid van deze toelichting dan wel door een onjuiste interpretatie daarvan.